

Handelsavtalet TTIP – En risk för våra barns hälsa?

Handelsavtalet som nu förhandlas mellan EU och USA, TTIP, syftar till att ta bort en majoritet av alla tänkbara handelshinder. Förespråkare menar att ett ökat ekonomiskt partnerskap skall lägga grunden för ökad tillväxt och jobb på båda sidor Atlanten. Men;

- Det finns många farhågor med hur avtalet kan påverka miljö- och livsmedelslagstiftning. Kemikalier som är förbjudna i EU riskerar likväl att hamna på den europeiska marknaden och säljas via produkter som är godkända i USA.
- EU och USA:s regelsystem är olika – EU:s system bygger på försiktighetsprincipen. I USA är det tvärtom – det är upp till USA:s motsvarighet till kemikalieinspektionen att bevisa att produkten är farlig så att den kan förbjudas (efter att redan ha funnits på marknaden)
- Det finns stora skillnader mellan vilka kemikalier och gränsvärden som är tillåtna i EU gentemot USA. Många bevisat farliga kemikalier och produkter tillåts fortfarande på den amerikanska marknaden – inklusive asbest. EU har förbjudit 1 328 kemikalier och reglerat ytterligare 250 ingredienser – I USA har endast 11 substanser förbjudits på federal nivå¹.
- Företrädare för kemikalieindustrin har kommit till dukat bord och fått lämna in kravlistor, medan företrädare för konsumentgrupper och miljöorganisationer har nästintill ingen insyn eller påverkan på förhandlingarna – något som visar sig i den position EU-kommissionen intagit.
- Ett läckt förslag från EU-kommissionen föreslår att inrätta ett samarbetsråd för regleringar som ska granska alla nya förslag till regleringar. Det är ett förslag där industrin ges ett stort inflytande, vilket överensstämmer med kemikalieindustrins önskemål. Detta kan leda till att den demokratiska möjligheten att förbjuda farliga kemikalier och hormonstörande ämnen påverkas negativt. Storföretag får en unik möjlighet att stoppa lagstiftning som syftar att skydda medborgare och miljö, redan i ett väldigt tidigt stadium.

Kort bakgrund om TTIP

Sedan sommaren 2013 förhandlar EU med USA om ett omfattande handelsavtal, Trans-Atlantic Trade and Investment Partnership (TTIP). Förespråkare menar att ett ökat ekonomiskt partnerskap skall lägga grunden för ökad tillväxt och jobb på båda sidor Atlanten. Miljöorganisationer, fackförbund och forskare varnar dock för att avtalet kan få katastrofala effekter för miljöskydd och konsumentskyddslagstiftning, samt underminera demokratiska principer.

Den största delen av avtalets ekonomiska effekter förväntas komma från avskaffandet av så kallade icke-tariffära handelshinder, eftersom tullarna mellan EU och USA redan idag är väldigt låga. Den moderatledda dåvarande svenska regeringen bygde exempelvis sin ekonomiska analys av avtalet på att 100 % av alla politiskt påverkbara icke-tariffära handelshinder tas bort. Detta innebär en omfattande harmonisering av nuvarande och framtida amerikansk och europeisk lagstiftning och/eller att undantag kommer att ges från en mängd lagstiftning och reglering som syftar till att skydda människor och miljö, exempelvis mot skadliga kemikalier.

---

1 <http://www.beuc.eu/blog/325/>

Kemikalieindustrins oskäliga påverkan på förhandlingarna

Redan innan förhandlingarna påbörjades hade EU-kommissionen hela 127 möten med så kallade ”intressenter” för att förbereda förhandlingarna; 93 % av dessa utgjordes av möten med ekonomiska sårntressen. Dokument som Corporate Europe Observatory, en organisation som granskar lobbyismen inom EU, publicerat visar att ett stort antal möten hölls med företrädare från kemikalieindustrin, exempelvis CEFIC (The European Chemical Industry Council)². CEFIC har haft en kontinuerlig dialog med EU-kommissionen och överlämnat omfattande förslag³ på hur de vill att TTIP skall utformas, förslag som att döma av ett läckt förslag från EU-kommissionen⁴ fått gehör. Dessa farhågor minskade inte av en ny EU-läcka i september 2014⁵, snarare tvärtom⁶.

Organisationerna Client Earth och Center for International Environmental law (CIEL) har granskat kemikalieindustrins förslag i en rapport⁷, och menar att industrins förslag kan leda till bland annat att frysa framsteg i regleringen av giftiga kemikalier, skapa en väg för industrin att kringgå demokratin samt ge kommersiella intressen och handelsintressen företräde framför skyddet av människor och miljön.

Samarbetsråd om regleringar hotar framtida lagstiftning

Ett läckt förslag⁸ från EU-kommissionen avslöjar att EU verkar för att inrätta ett samarbetsråd för regleringar under TTIP, kallat ”Regulatory cooperation council”. Även om positionsappret nämner båda sidors rätt att reglera för att uppnå ”legitima allmänna intressen”, skall likväl ett samarbete för regleringar och skapandet av en regeringsliknande struktur inrättas. Viktiga element är att förse motparten med information om kommande lagförslag, hålla kontinuerliga dialoger om regleringar samt inkludera effekter för den transatlantiska handeln i konsekvens- och kostnadsanalyser, i syfte att främja ömsesidigt erkännande av regleringar. Framför allt skall även intressenter (industrin) ges stort inflytande att exempelvis presentera omfattande förslag.

Organisationen Corporate Europe Observatory menar i en rapport⁹ att detta hotar att fundamentalt förändra sättet på vilket regleringar implementeras i framtiden, och riskerar att underminera nuvarande och framtida EU-regler gällande exempelvis konsumentskydd. Vidare menar de att detta ger industrin nya möjligheter att stoppa föreslagen lagstiftning som syftar till att skydda människor och miljö.

Om EU:s förslag skulle bli verklighet kan detta leda till att EU:s lagstiftningsförfarande gällande exempelvis farliga kemikalier kringgås, enbart i syfte att främja handeln mellan EU och USA, enligt Friends of the Earth och Institute for agriculture and trade policy¹⁰.

Svårigheter att reglera hormonstörande ämnen och nanomaterial

Inrättandet av ett samarbetsråd kring lagstiftning kan allvarligt försvåra framtida lagstiftning på flera områden, bl.a. rörande kemikalier. Detta är särskilt allvarligt med tanke på att flera aspekter av detta område kommer att kräva noggrann reglering i framtiden i syfte att skydda folkhälsan, bl.a.

2 <http://www.asktheeu.org/en/request/473/response/2049/attach/4/List%20of%20meetings%20with%20stakeholders.pdf>

3 http://www.ciel.org/Publications/CH_Pro.pdf

4 <http://corporateeurope.org/sites/default/files/ttip-regulatory-coherence-2-12-2013.pdf>

5 http://ciel.org/Publications/TTIP_Chem_16Sep2014.pdf

6 http://ciel.org/Publications/TTIP_Leaked_29Sep2014.pdf

7 http://www.ciel.org/Publications/ToxicPartnership_Mar2014.pdf

8 <http://corporateeurope.org/sites/default/files/ttip-regulatory-coherence-2-12-2013.pdf>

9 <http://corporateeurope.org/trade/2013/12/regulation-none-our-business>

10 http://www.foeeurope.org/sites/default/files/foee_iatp_factsheet_ttip_food_oct13.pdf

gällande hormonstörande ämnen och nanomaterial¹¹.

Miljöorganisationen Europeiska miljöbyrån (EEB) varnar exempelvis för hur det redan idag finns stora oklarheter kring hur EU skall reglera hormonstörande ämnen, så kallade ”cocktaileffekter” samt nanomaterial, eftersom detta inte inkluderas effektivt i REACH. Organisationen varnar för hur TTIP-förhandlingarna kan underminera implementeringen av REACH på flera sätt och därigenom påverka europeiska konsumenter negativt¹².

Slutsats

Riskerna med att inkludera kemikalier i TTIP-förhandlingarna överskrider med råge de högst eventuella ekonomiska vinsterna. Drygt 110 miljö- och konsumentorganisationer har redan krävt att kemikalier undantas från TTIP-förhandlingarna¹³. Det är en högst rimlig slutsats.

---

11 <http://www.beuc.eu/blog/325/>

12 <http://www.eeb.org/?LinkServID=4AFDDA9F-5056-B741-DB18FBAC26DE3743&showMeta=0&aa>

13 http://ciel.org/Publications/TTIP_Chem_10Jul2014.pdf